

Kans

De barbaarse inval van Rusland in Oekraïne heeft verstrekende gevolgen. Natuurlijk bovenal voor de bevolking, die vecht, vlucht en lijdt. Wereldwijd zijn sancties tegen de agressor afgekondigd. De Oekraïne-crisis vertaalt zich nu in sterk stijgende gasprijzen en verwacht wordt dat de stagnerende graanexporten zullen leiden tot stijgende voedselprijzen.

Naast betrokkenheid bij de bevolking van Oekraïne, heb ik deze actuele en geopolitieke beschouwing nodig voor mijn stelling dat duurzaamheid gebaat is bij internationale samenwerking en open handelsbetrekkingen. Landen, bedrijven en consumenten kunnen dan optimaal gebruik maken van elkaars mogelijkheden. Het fossiele energiebeleid met olie, gas en kolen was wereldomvattend, maar dat geldt ook voor een duurzaam energiebeleid. Zo kunnen grensoverschrijdende verbindingen het wisselend aanbod van wind en zon stabiel en voorspelbaar maken.

De Noordzee biedt Nederland unieke mogelijkheden om grootschalige windparken aan te leggen voor stroomopwekking en waterstofproductie. Wind op Zee kan de helft van de stroom voor de elektrificatie van Nederland leveren, de andere helft zullen we via import van waterstof moeten verkrijgen. Een waterstofeconomie vergt het kunnen beschikken over wereldwijde open handelsbetrekkingen. Het ten gunste van humanitaire overwegingen economisch isoleren van bedenkelijke regimes, vormt hierop een noodzakelijke uitzondering. Nederland is voor 20% afhankelijk van gas uit Rusland. Passend bij het actuele sanctiebeleid zouden we nu moeten verkennen of we het ook zonder deze import kunnen redden, juist met het oog op een versnelde stap naar duurzaamheid. Hiervoor benoem ik vier voorstellen.

Het eerste voorstel speelt op individueel niveau. Mijn huis biedt nog veel mogelijkheden om onze gasbehoefte te verminderen. Alleen vergt een systematische aanpak een forse inzet van tijd en geld, waardoor ik de uitvoering uitstel. Waarschijnlijk herkent de lezer deze situatieschets. Ik zou zeer geholpen zijn bij een bedrijf dat me compleet ontzorgt en deze last geheel overneemt. Voor deze dienst betaal ik het bedrijf mijn huidige maandelijkse energiekosten, totdat de investering plus

marge is afgelost, waarna ik de baten van de gerealiseerde besparing incasseer. Deze kans vergt het snel en breed opzetten van een netwerk aan energiediensten.

Het tweede voorstel ligt op landelijk niveau. In het regeerakkoord heeft het Kabinet aangegeven de ruimtelijke besluitvorming over de energie-infrastructuur te willen versnellen. Het zoeken van een kans binnen de actuele crisis vergt het versnellen hiervan. Dat maakt eerdere realisatie mogelijk van windparken op de Noordzee, verbindingen met het land, de bouw van elektrolyzers, het aanleggen van infrastructuur voor de import van groene waterstof en van buisleidingen naar industriële clusters voor de doorvoer van waterstof. Deze kans vergt het al op korte termijn presenteren van voorstellen voor de versnelling van de ruimtelijke besluitvorming.

'Nederland is voor 20% afhankelijk van gas uit Rusland'

Het derde voorstel betreft voorkomen dat in de scherpte van de actuele discussie besluiten worden genomen die op gespannen voet staan met de ambities de Europese Green Deal en het Klimaatakkoord. Zo is de import van steenkool met 25% toegenomen. Nu is er wereldwijd veel steenkool beschikbaar en biedt kolenstook goedkope stroom, maar ook veel CO₂-uitstoot. Daarom zou de inzet van steenkool alleen moeten worden toegestaan in centrales die op CCS zijn aangesloten.

Tot slot, mijn vierde voorstel: uit stromend water kun je meer energie opwekken dan vanuit stromende lucht. Langs onze kust beweegt het water naar het noorden. Met onder water geplaatste turbines kan daaruit veel energie worden opgewekt. Natuurlijk moet het plaatsen van afzonderlijke turbines of het gezamenlijk plaatsen in een strekdam ecologisch goed worden onderzocht. Maar mogelijk biedt de actuele crisis ook hier een toekomstgerichte kans. ●●●

● Reactie op: jifeenstra@hotmail.com

JAAP JELLE FEENSTRA

JAAP JELLE FEENSTRA IS VOORMALIG LID TWEEDE KAMER, VOORMALIG VOORZITTER VVM EN PUBLIC AFFAIRS OFFICER VAN HAVENBEDRIJF ROTTERDAM.